

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obdo/6/2025
Identifikačné číslo spisu:	8413202407
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8413202407.9

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v spore žalobcu: Slovenský mliekarenský zväz, Záhradnícka 21, 811 07 Bratislava, IČO: 17 314 402, zastúpeného JUDr. Ivanom Jánošíkom, advokátom, Klincová 35, 810 05 Bratislava, IČO: 31 763 898, proti žalovanému: Tatranská mliekareň a.s., Nad traťou 26, 060 01 Kežmarok, IČO: 31 654 363, zastúpenému JUDr. Oldrichom Lejnarom, LL. M., advokátom, Pri zastávke 940/1, 060 01 Kežmarok, IČO: 37 113 801, o zaplatenie 53 503,01 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. KK-8Cb/26/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-696 zo dňa 22. augusta 2019 a o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/88/2023-958 zo dňa 21. mája 2024, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-696 zo dňa 22. augusta 2019 z r u š u j e v nasledujúcich častiach:

- v prvom výroku v časti potvrdzujúcej výrok I. rozsudku Okresného súdu Kežmarok, č. k. 8Cb/26/2013-492 zo dňa 29. júna 2018 v rozsahu týkajúcej sa istiny žalovanej pohľadávky,

- v prvom výroku v časti potvrdzujúcej výrok III. rozsudku Okresného súdu Kežmarok, č. k. 8Cb/26/2013-492 zo dňa 29. júna 2018 o trovách konania,

- spolu s obsahovo nadväzujúcim výrokom III. rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/88/2023-958 zo dňa 21. mája 2024 a uznesením Okresného súdu Poprad, č. k. KK-8Cb/26/2013-1002 zo dňa 30. septembra 2024.

II. V zrušenom rozsahu vracia vec Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

III. Dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/88/2023-958 zo dňa 21. mája 2024 o d m i e t a .

IV. Žalobcovi n e p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v časti o

zaplatenie príslušenstva pohľadávky.

Odôvodnenie

Rozsudok Okresného súdu Kežmarok, č. k. 8Cb/26/2013-492

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“), ako súd prvej inštancie, rozsudkom, č. k. 8Cb/26/2013-492 zo dňa 29. júna 2018 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 53 503,01 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 4 228,56 eura od 20. septembra 2008 do zaplataenia, zo sumy 4 140,29 eura od 15. októbra 2008 do zaplataenia, 7,5 % ročne zo sumy 3 852,64 eur od 4. novembra 2008 do zaplataenia, 5 % ročne zo sumy 3 711,78 eura od 10. decembra 2008 do zaplataenia, 9 % ročne zo sumy 3 598,33 eura od 10. januára 2009 do zaplataenia, zo sumy 3 783,99 eura od 10. februára 2009 do zaplataenia, zo sumy 2 969,39 eura od 17. marca 2009 do zaplataenia, zo sumy 2 729,66 eura od 7. apríla 2009 do zaplataenia, zo sumy 3 058,54 eura od 9. mája 2009 do zaplataenia, zo sumy 3 136,71 eura od 10. júna 2009 do zaplataenia, zo sumy 3 415,71 eura od 11. júla 2009 do zaplataenia, zo sumy 3 407,42 eura od 5. augusta 2009 do zaplataenia, zo sumy 3 294,07 eura od 9. septembra 2009 do zaplataenia, zo sumy 3 303,77 eura od 9. októbra 2009 do zaplataenia, zo sumy 3 075,81 eura od 5. novembra 2009 do zaplataenia, zo sumy 3 058,24 eura od 8. decembra 2009 do zaplataenia, zo sumy 2 922,51 eura od 12. januára 2010 do zaplataenia, to všetko v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.), návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol (výrok II.) a priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III).

2. Žalobca si žalobou uplatnil nárok s prihladnutím na zásady upravené v ustanovení § 11 zákona č. 274/2006 Z. z. o podpore v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka (ďalej len „zákon č. 274/2006 Z. z.“) v súvislosti s uzavretou odvetvovou dohodou.

3. Na základe vykonaného dokazovania s prihladnutím na právne záväzný názor Krajského súdu v Prešove vyslovený v uznesení, č. k. 2Cob/94/2014-376 zo dňa 18. novembra 2015 okresný súd konštatoval, že uplatňovanie niektorých opatrení na organizovanie trhu možno podmieniť uzatvorením písomnej odvetvovej dohody medzi združeniami podnikateľov a že odvetvová dohoda je záväzná na zatvorenie zmluvy medzi kupujúcim a predávajúcim daného druhu. Citoval ustanovenia § 11 ods. 2 a 3 zákona č. 274/2006 Z. z. účinného ku dňu 8. novembra 2007, § 13 ods. 4 zákona č. 543/2007 Z. z. o pôsobení orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka (ďalej len „zákon č. 543/2007 Z. z.“) ak je stranou odvetvovej dohody štát zastúpený ministerstvom, čl. 39 Nariadenia Rady ES č. 1255/1999 o spoločnej organizácii trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami, čl. 183 Nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007 o vytvorení spoločnej organizácii pôdohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky.

4. K obrane žalovaného súd prvej inštancie zistil, že žalovaný skutkový stav nenamietal, ale namietal platnosť medzinárodnej odvetvovej dohody uzatvorenej podľa zákona č. 274/2006 Z. z., nakoľko pôvodná právna úprava neumožňovala uloženie poplatkovej povinnosti pre účastníkov trhu. V tejto súvislosti uviedol, že žalovaný svoje záväzky vyplývajúce z odvetvovej dohody uzavretej dňa 30. novembra 2009 voči zmluvným partnerom plnil, ale keďže namietal platnosť prvej medziodvetvovej dohody, neuznával z nej vyplývajúce povinnosti prvej medziodvetvovej dohody zo dňa 8. novembra 2007. V tejto súvislosti zaujal konajúci súd stanovisko v bode 34. odôvodnenia v tom zmysle, že žalobca svoje právo na platenie poplatkov odvodzuje z odvetvovej dohody zo dňa 8. novembra 2007, ktorá žiadnym spôsobom neodporuje priamo účinným právne záväzným aktom Európskej únie, resp. predtým európskych spoločenstiev, a že tieto právne predpisy umožnili členským štátom - Slovenskej republike s cieľom financovania opatrení na podporu mlieka v spoločenstve na rozšírenie trhov s mliekom a mliečnych výrobkov a na zlepšenie kvality, uložiť svojim výrobcom mlieka poplatok za podporu spotreby v závislosti od množstva mlieka alebo ekvivalentu mlieka uvedeného na trhu. S poukazom na

uvedené dospel k záveru, že s právnym názorom žalovaného sa nestotožnil a že výrobcovia mlieka s účinnosťou od 1. januára 2008 sú povinní prispievať do mliečneho fondu na podporu spotreby odbytu mlieka a mliečnych výrobkov na území Slovenskej republiky vo výške 0,01 Sk (0,000332 eura za každý kilogram skutočného surového kravského mlieka, ktorý predajú nákupcovi). V bode 42. odôvodnenia uviedol, že faktúry predložené žalobcom s prihliadnutím na zmenu žaloby a na späťvzatie žaloby (zo dňa 14. augusta 2013) vzhľadom na osobitné znenie medziodvetvovej dohody vrátane vyššie citovaných ustanovení a právnych aktov Európskej únie označil za dostatočný dôkaz dôvodnosti nároku, a preto žalobe vyhovel.

5. Čo sa týka návrhu žalovaného na prerušenie konania a polozenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie za právny základ pre vyriešenie tohto problému označil otázku, týkajúcu sa priamej účinnosti vyššie uvedených nariadení v rámci vnútroštátneho práva na právne subjekty Slovenskej republiky a možnosť priameho účinku nariadení. To znamená, či bolo možné na základe odvetvovej dohody uzatvorenej medzi Slovenským mliekarenským zväzom, na základe prvej odvetvovej dohody uzatvorenej medzi Slovenským mliekarenským zväzom a Slovenským zväzom prvovýrobcov mlieka vyberať poplatky, keďže zákon č. 274/2006 Z. z. možnosť vyberania poplatkov nepoznal vôbec a táto možnosť bola uvedená iba v Nariadení Rady č. 1255/1999 v prípade implementácie tejto možnosti do vnútroštátnych predpisov. Konajúci súd túto otázku označil za účelovo formulovanú a s odkazom na argumentáciu žalobcu vo vyjadrení zo dňa 18. decembra 2017, ako aj vyjadrený právny názor odvolacieho súdu Krajského súdu Prešov v uznesení, č. k. 2Cob/94/2014-376 zo dňa 18. novembra 2015, konštatoval, že nariadenia vydané Európskou úniou sú priamo aplikovateľné na území Slovenskej republiky ako členského štátu. Návrh na prerušenie konania preto zamietol.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620

6. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“), ako súd odvolací, rozsudkom, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-696 zo dňa 22. augusta 2019 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch I. a III. potvrdil a žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

7. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „CSP“) sa stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie a poukázal na odvolacím súdom vyslovený právny názor v uznesení, č. k. 2Cob/94/2014-376 zo dňa 18. novembra 2015, podľa ktorého je aj v danom prípade povinnosťou prispievať do mliečneho fondu sumou 0,01 Sk za každý kilogram mlieka, ktorý predávajú výrobcovia, alebo ktorý nakúpia nákupcovia od výrobcov, z čoho vyplýva záväznosť z takejto odvetvovej dohody, a teda aj povinnosť žalovaného ako nákupcu mlieka prispievať do mliečneho fondu.

8. Námietku týkajúcu sa výkladu komunitárnej právnej úpravy a jej aplikácie na prejednávajú vec odvolací súd označil za neopodstatnenú a účelovú s odvolaním sa na prejednanie tejto otázky Európskou komisiou na zasadnutí riadiaceho výboru pre spoločné organizácie poľnohospodárskych trhov v Bruseli dňa 17. júna 2008, kde komisia vyslovila záver o súlade predkladaných programov s právnymi predpismi spoločenstva. Poukázal na zákon č. 274/2006 Z. z., podľa ktorého odvetvové dohody môžu upravovať najmä druhy výrobkov, odrodu, kvalitu a množstvo, termín dodávok, prevzatie výrobkov platobných podmienok medzi združením podnikateľov, ktorí v rámci vzájomného obchodného vzťahu podnikajú v rôznych odvetviach výroby reťazca aj spojenia, čo znamená, že odvetvová dohoda sa môže týkať aj iných vzájomných úprav v organizácii trhu s výrobkami. Uviedol, že v danom prípade je povinnosťou prispievať poplatkami do mliečneho fondu na potrebu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensku. Na základe uvedeného dospel k záveru, že aj v danom prípade ide o povinnosť žalovaného ako nákupcu mlieka prispievať do mliečneho fondu.

9. Vo vzťahu k námietke žalovaného týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia súdneho rozhodnutia,

odvolací súd poukázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva F. proti Švajčiarsku zo dňa 29. apríla 1993, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 410/06, II. ÚS 78/07, II. ÚS 76/07, s poukazom na ktoré tiež túto námietku kvalifikoval ako nedôvodnú. Po preskúmaní všetkých námietok rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti preto potvrdil.

Dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620

10. Proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018 podal dovolanie žalovaný (č. l. 642 a nasl. súdneho spisu), prípustnosť ktorého odvodzuje od § 420 písm. d), písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP a teda, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, resp. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil stranám, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, resp. že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

11. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. d) CSP žalovaný uviedol, že na základe žaloby zo dňa 5. októbra 2010 súd začal konanie vedené v tejto veci dňa 10. novembra 2010, keď vydal platobný rozkaz č. k. 8Rob/234/2010-38. Na základe odporu proti tomuto platobnému rozkazu súd prideliť vec do súdneho registra „Cb“ a priradil spisovú značku 2Cb/80/2010. Z tohto súdneho konania vyplýva, že vo veci 2Cb/80/2010 bolo rozhodnuté tak, že Okresný súd Kežmarok uznesením zo dňa 21. júna 2012 konanie o návrhu zo dňa 9. októbra 2010 zastavil. Po právoplatnosti výroku I. súd z dôvodu nedostatku právomoci vec postúpil Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka ako orgánu príslušnému na rozhodnutie a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov konania nárok na náhradu trov konania nemá. O odvolaní proti tomuto uzneseniu rozhodol Krajský súd Prešov uznesením, č. k. 4Cob/59/2012-171 zo dňa 30. augusta 2012, tak, že vo výroku o zastavení konania uznesenie potvrdil a o postúpení na ďalšie konanie Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky zrušil uznesenie súdu prvého stupňa.

12. Podľa dovolateľa pokiaľ žalobca bol názoru, že vec patrila do pôsobnosti súdov, mal voči tomuto uzneseniu podať dovolanie, ktoré nepodal a uznesenia doposiaľ zrušené neboli. Na tejto skutočnosti podľa dovolateľa nič nemení ani fakt, že Najvyšší súd Slovenskej republiky, rozhodol na návrh Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky proti žalovanému tak, že prejednanie veci žalobcu Slovenský mliekarenský zväz proti žalovanému Tatranská mliekareň, a.s., o zaplatenie 63 201,17 eura patrí do právomoci Okresného súdu Kežmarok. Týmto uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky nezrušil uznesenia Krajského súdu v Prešove a uznesenie Okresného súdu Kežmarok, čím v podstate deklaroval, že vec v tej dobe bola právoplatne skončená. Podľa dovolateľa otázka právomoci mala byť riešená v dovolacom konaní, a to podanému proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, č. k. 4Cob/59/2012-171 zo dňa 30. augusta 2012. Z uvedeného dôvodu preto nie je možné znova viesť konanie, ktoré bolo právoplatne skočené jeho zastavením, a teda ide o dovolací dôvod podľa § 420 písm. d) CSP.

13. Prípustnosť dovolania s poukazom na § 420 písm. f) CSP žalovaný odvodzoval od námietky nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku. Odôvodnenie rozsudku podľa dovolateľa nie je presvedčivé a odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Odôvodnenie odvolacieho súdu je zmätočné aj v tom zmysle, že žalovaný žiadnu námietku ohľadne výkladu komunitárnej úpravy nepodal, práve naopak, nárok, ktorým Okresný súd Kežmarok návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol, žalovaný odvolaním nenapadol. Za nesprávny procesný postup dovolateľ označil aj skutočnosť, že predkladacia správa odvolaciemu súdu bola zo dňa 6. novembra 2018 a odvolací súd dal upovedomenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia na deň 4. decembra 2018, teda maximálne päť týždňov od dátumu, kedy vec napadla odvolaciemu súdu.

14. Žalovaný namietal aj právne posúdenie veci a s poukazom na odsek 23 napadnutého rozhodnutia a odsek 27 za evidentné označil, že tieto odseky sú úplne identické, z čoho je zrejmé, že odvolací súd prevzal odôvodnenie z rozsudku Krajského súdu v Trenčíne bez toho, aby to vôbec uviedol. Odvolací

súd s chybami skopíroval rozsudok, čím porušil procesný postup a v podstate tým, že aplikoval právnu normu obsiahnutú v § 1 ods. 3 zákona č. 284/2006 Z. z., t. j. normu, ktorá sa v právnom poriadku nenachádza, a ani takáto norma neexistuje, ide o zmätočný rozsudok. Odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami žalovaného uvedenými v odvolaní a ani jeden zo súdov neuviedol, aká je právna povaha priznanej pohľadávky, a aký je právny náhľad na základ tejto pohľadávky. Dovolateľ namietal, že vec bola zaradená do registra „Cb“, čo je register pre obchodnoprávnu vec a nie do registra „C“, čo je register pre občianskoprávnu vec. Dovolateľ napadnutý rozsudok považuje za rozporný s ustanovením § 387 ods. 3 CSP.

15. Zároveň namietal, že odvolací súd neodpovedal v jeho rozhodnutí na viacero skutočností, napr. na základe čoho si všeobecné súdy stanovili právomoc rozhodovať o nároku žalobcu, ktorý má evidentne verejnoprávnu povahu, na základe akého zákonného ustanovenia si žalobca so Slovenským zväzom prvovýrobcov mlieka stanovil v čl. 9 odvetvovej dohody poplatky na podporu spotreby a odbytu mlieka a nevyjadril sa k otázke, že propagačný poplatok nemá oporu v európskej legislatíve. Propagačný poplatok nie je možné považovať za všeobecnú podmienku nákupu mlieka. Podľa dovolateľa odvolací súd sa mal zaoberať právnou úpravou zákona č. 274/2006 Z. z. z pohľadu článku 59 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 11 ods. 5 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého dane a poplatky možno ukladať len na základe zákona. Odvolací súd nezodpovedal otázku, či propagačný poplatok v zmysle čl. 39 Nariadenia je primárne príjmom štátu a nemôžu ho vyberať osoby súkromného práva záujmové združenia podnikateľov bez výslovnej právnej úpravy. Zároveň dovolateľ namietal, že nie je zjavné na základe čoho si žalobca nárokuje úroky z omeškania podľa Občianskeho zákonníka, keď pohľadávka vyplýva z verejnoprávných predpisov. Keďže odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, žalovaný je toho názoru, že mu odvolací súd ako strane sporu takýmto postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva.

16. Skutočnosť, že ide o dovolanie prípustné s poukazom na § 420 písm. f) CSP je založený na odpovedi na jednu podstatnú otázku, a to či vyplýva z ustanovenia § 11 ods. 2 zákona č. 274/2006 Z. z. alebo iných jeho ustanovení, resp. z iných právnych predpisov, ktoré tvoria súčasť právneho poriadku Slovenskej republiky, právo žalobcu ako súkromného práva autoritatívne, t. j. jednostranne stanoviť výšku propagačného poplatku voči všetkým účastníkom trhu, s ktorými nie je v žiadnom súkromnoprávnom vzťahu. Táto otázka nebola doposiaľ zodpovedaná odvolacím súdom a ako vyplýva z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Obdo/26/2013 ani Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Za isté označil, že platenie propagačného poplatku určite nevyplyva z § 1 ods. 3 zákona č. 284/2006 Z. z., na ktorý poukazuje odvolací súd, pričom cituje nejaký text, ktorý sa v zákone nenachádza len sa podobá na dikciu § 11 ods. 2 tohto zákona. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Obdo/36/2013, ktoré sa týkalo kauzy vedenej na Okresnom súde v Trenčíne pod sp. zn. 39Cb/154/2009, kde nebolo tiež jednoznačne vyjadrené prečo žalobca síce ako účastník trhu, ale nie priamy zmluvný partner združenia, má povinnosť platiť podľa uvedeného zákona.

17. S poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaný opätovne citoval ustanovenie § 11 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 274/2006 Z. z. a § 13 ods. 4 zákona č. 534/2007 Z. z. a podáva nasledovný právny názor Okresného súdu Kežmarok, rozoberá pojem „odvetvová dohoda“ s poukazom na skutočnosť, že táto dohoda upravuje výlučne len všeobecné podmienky nákupu. Následne sa zaoberá zmluvnými podmienkami rozdelených do troch skupín s tým, že všetky tri podmienky upravujú súkromnoprávny vzťah. Podrobne rozoberá, prečo jednotlivé články zákona nemôžu upravovať nárok a výšku propagačného poplatku a nemôže byť ani jeden právny základ pre povinnosť výrobcom platiť propagačný poplatok. Za otázku s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP označil „Či odvetvová dohoda zo dňa 8. novembra 2007 žalovaného zaväzuje platiť poplatky na podporu spotreby a odbytu mlieka, resp. či je v súlade s týmto ustanovením zákona“.

18. Na základe v dovolaní uvedených skutočností dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018 a konanie vedené na Okresnom súde Kežmarok, sp. zn. 8Cb/26/2013 zastavil a priznal žalovanému nárok na náhradu trov

konania alebo alternatívne, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018, ako aj rozsudok Okresného súdu Kežmarok, č. k. 8Cb/26/2013-492 zo dňa 29. júna 2018 a vrátil vec Okresnému súdu Kežmarok na ďalšie konanie a priznal žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania alebo alternatívne, aby dovolací súd rozsudkom zmenil rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018 a to tak, že žalobcu zamietne v celom rozsahu a prizná žalovanému nárok na náhradu trov konania.

19. K dovolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca. K dovolacej námietke v zmysle § 420 písm. d) CSP s poukazom na § 104 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „OSP“) uviedol, že právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania v prípade zastavenia konania zostávajú zachované pre nedostatok právomoci, čo priamo vylučuje argument o vytvorení prekážky res iudicata podľa § 159 ods. 3 OSP. Prekážku res iudicata môže založiť iba rozhodnutie, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté vo veci samej. Uznesenie o zastavení konania meritórnym rozhodnutím nie je, a preto dovolací dôvod podľa § 420 písm. d) CSP daný nie je.

20. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalobca citoval splnenie podmienok pre poskytovanie 50 % financovania a súlad vnútroštátnej úpravy s komunitárnou, s odkazom aj na Rozhodnutie Komisie 22/VII/2008 a za nepochybné označil, že poplatok na podporu spotreby, odbytu mlieka a mliečnych výrobkov je dojednaný súkromnoprávnymi subjektami, pričom ani jeden z týchto subjektov nie je príspevkovou organizáciou a nie je financovaný zo štátneho rozpočtu, jeho členmi sú právnické osoby ako subjekty súkromného práva, pričom poplatky predstavujú samofinancovanie projektu v príslušnej časti, teda ide nárok čisto súkromnoprávnej povahy, konkrétne o občianskoprávny. K argumentácii žalovaného ohľadne právneho postavenia žalobcu sa už vyjadroval a podotkol, že žalobca je záujmovým združením právnických osôb, ktoré má právnu subjektivitu a je právnickou osobou v zmysle ustanovenia § 20f a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Z uvedeného dôvodu argumentáciu žalovaného, že nie je členom združenia údajne založeného podľa § 829 a nasl. Občianskeho zákonníka, preto označil za takú, ktorá neobstoí. S poukazom na jeho vyjadrenie k dôvodu uvádzaného žalovaným, tvrdený dôvod zmätočnosti - § 420 písm. f) CSP podľa žalobcu neexistuje.

21. Pokiaľ ide o námietku nesprávneho právneho posúdenia, žalobca poukázal na nesprávnosť tvrdení žalovaného a za jednoznačný fakt označil, že projekt na podporu spotreby a odbytu mlieka a mliečnych výrobkov bol schválený Európskou komisiou práve z dôvodu, že bol v súlade s predpismi komunitárneho práva. S poukazom na túto skutočnosť neexistuje ani dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navyše uvádza, že dovolanie žalovaného neobsahuje, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia realizovaného odvolacím súdom. V závere vyjadrenia žalobca navrhol, aby dovolací súd v prípade, že dovolanie žalovaného neodmietne, dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietol a žalobcovi priznal voči žalovanému právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 3Obdo/33/2019-709

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), uznesením, č. k. 3Obdo/33/2019-709 zo dňa 30. januára 2020 dovolanie žalovaného odmietol s tým, že žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. III. ÚS 706/2021-39

23. Na základe ústavnej sťažnosti žalovaného Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) nálezom, č. k. III. ÚS 706/2021-39 zo dňa 12. apríla 2022 rozhodol, že základné právo žalovaného, (resp. sťažovateľa) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu, sp. zn. 3Obdo/33/2019 zo dňa 30. januára 2020 boli porušené. Preto ústavný súd predmetné uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

24. Ústavný súd po posúdení veci s poukazom na princíp kontradiktórnosti prioritne uviedol, že okresný súd predložil vec na rozhodnutie o dovolaní najvyššiemu súdu dňa 26. apríla 2019 a z predkladacej správy vyplýva, že vyjadrenie k dovolaniu nebolo doručené. Vyjadrenie potom žalobca doručil až dňa 3. mája 2019, keď sa už vec nachádzala na najvyššom súde, a teda bolo zrejmé, že okresným súdom určená lehota 10 dní na vyjadrenie k dovolaniu márne uplynula. Ústavný súd konštatoval, že z obsahu odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že tento pri rozhodovaní v bodoch 20. až 23. svojho rozhodnutia prihliadal na argumentáciu žalobcu vo vyjadrení k dovolaniu. Preto bol najvyšší súd povinný doručiť aj oneskorene podané vyjadrenie žalobcu sťažovateľovi. Hoci ústavný súd dodal, že Civilný sporový poriadok v ustanovení § 436 ods. 4 síce prikazuje doručiť dovolateľovi len také vyjadrenie, ktoré je podané v lehote určenej súdom, nemožno však pripustiť výklad, keď doručenie vyjadrenia k dovolaniu po uplynutí lehoty, a teda nerešpektovanie súdom určenej lehoty protistranou, by v konečnom dôsledku prinieslo procesné znevýhodnenie dovolateľovi spočívajúce v odopretí možnosti zaujať k oneskorene podanému vyjadreniu stanovisko. Oneskorené splnenie povinnosti určenej súdom protistranou, by jej tak podľa ústavného súdu paradoxne prinášalo procesný prospech a zvýhodnenie oproti dovolateľovi. Týmto dovolací súd podľa záverov ústavného súdu, porušil základné právo žalovaného na súdnu ochranu, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie.

25. Ďalej ústavný súd v súvislosti s nesprávnym posúdením veci uviedol, že právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa § 432 CSP sú spojené nádoby, a preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktnie len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je užitočné sa pozrieť aj na dovolací dôvod a vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP. Ústavný súd konštatoval, že „v posudzovanej veci najvyšší súd nevyhodnotil podané dovolanie ako celok. Z fotokópie dovolania vyplýva, že sťažovateľ na podporu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP dôkladne zrekapituloval podstatnú právnu argumentáciu okresného súdu i krajského súdu, a to na podklade relevantnej hmotnoprávnej úpravy. Následne podrobne analyzoval legálnu kategóriu všeobecné obchodné podmienky“ použitú v § 11 ods. 2 zákona č. 274/2006 Z. z. i v § 13 ods. 2 zákona č. 543/2007 Z. z. Analýza vyústila do formulovania právneho názoru, podľa ktorého sporný poplatok, na zaplatenie ktorého bol sťažovateľ v základnom sporovom konaní zaviazaný, nie je možné považovať za všeobecnú obchodnú podmienku nákupu. Súčasne sťažovateľ konštatoval, že právny názor krajského súdu, podľa ktorého demonštratívny výpočet („najmä“) náležitostí odvetvovej dohody v zákonných právnych predpisoch znamená, že taká dohoda „sa môže týkať aj iných významných úprav v organizovaní trhu s výrobkami. V danom prípade je aj povinnosť prispievať poplatkami do mliečneho fondu...“, je nesprávny. Naostatok, sťažovateľ v dovolaní argumentoval v prospech záveru, podľa ktorého so žalobcom nebol v súkromnoprávnom vzťahu a povinnosť platiť poplatok mu nevyplývala ani zo zákona č. 274/2006 Z. z., ani zo žiadneho iného právneho predpisu (čo podporil analýzou únieovej právnej úpravy v spojení s ústavnými normami o ukladaní povinností)“.

26. Najvyšší súd sa podľa ústavného súdu (a to aj formou citácie z podaného mimoriadneho opravného prostriedku) selektívne zamerl v podstate iba na jednu vetu odôvodnenia sťažovateľovho dovolania. Tá síce vo veľkej miere vystihuje podstatu sťažovateľovej nespokojnosti, no z pohľadu vyhodnocovania prípustnosti dovolania nie je možné obmedziť sa výlučne na ňu.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 2Obdo/28/2022-868

27. Po zrušení veci ústavným súdom rozhodol najvyšší súd o dovolaní žalovaného rozsudkom, č. k. 2Obdo/28/2022-868 zo dňa 28. februára 2023 tak, že zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-696 zo dňa 22. augusta 2019 v časti prvého výroku v časti potvrdzujúcej rozsudok Okresného súdu Kežmarok, č. k. 8Cob/26/2018-492 zo dňa 29. júna 2018 týkajúcej sa príslušenstva - úroku z omeškania a v časti druhého výroku, ktorou bolo žalobcovi priznané právo na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 % spolu s obsahovo nadväzujúcim uznesením Okresného súdu Kežmarok, č. k. 8Cb/26/2013-732 zo dňa 25. marca 2020 v spojení s uznesením

Okresného súdu Kežmarok, č. k. 8Cb/26/2013-787 zo dňa 24. augusta 2021 (výrok I.) a vrátil vec v zrušenom rozsahu Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie (výrok II.). Vo zvyšnej časti dovolanie žalobcu zamietol (výrok III.) a žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (výrok IV.).

28. Dovolací súd uviedol, že prekážku právoplatne rozhodnutej veci nepredstavuje procesné rozhodnutie, ktorým nie je rozhodnuté v merite veci. Dovolateľom vznesená dovolacia námietka v zmysle § 420 písm. d) CSP, a to s poukazom na ním uvádzané rozhodnutia tvoriace podľa jeho názoru prekážku rozhodnutej veci, nie je dôvodná, pretože ide o rozhodnutia netýkajúce sa veci samej, a preto ustanovenie súvisiace s právoplatne rozhodnutou vecou, resp. pojednávajúce o veci res iudicata, sa na dovolateľom uvádzané uznesenia, nevzťahujú.

29. Vo vzťahu namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd uviedol, že z obsahu dovolania nie je zrejmé, o aké nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, ktoré nie je v súlade s procesným právom, podľa žalovaného ide. Za zmätočnosť rozhodnutia dovolateľ označuje nesprávny právny výklad ním citovaných ustanovení, čo je v podstate nesúhlas žalovaného s právnym výkladom jednotlivých ustanovení, čo však nie je nesprávny procesný postup a porušením procesných práv patriacich sporovej strane. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, závermi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo účastníka konania pred všeobecným súdom, aby bol úspešný, teda, aby rozhodnutie bolo vydané v súlade s jeho predstavami a požiadavkami. Súd neporušil žiadne procesné práva sporovej strany, keď si neosvojil navrhovaný postup dovolateľa v posudzovaní jednotlivých právnych ustanovení, ktoré boli v nesúlade s ním.

30. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie je podľa dovolacieho súdu zrejmé, že konajúce súdy sa dostatočne a presvedčivo vysporiadali s podstatnou (kľúčovou) námietkou žalovaného, prečo je žalovaný povinný na plnenie žalovanej istiny. Skutočnosť, že sa súdy nestotožnili s právnym názorom žalovaného a neposúdili nárok žalobcu vyvodzovaný zo zákona č. 274/2006 Z. z., ako neopodstatnený, a podľa predstáv a právneho názoru žalovaného, resp. procesný postup, kedy si konajúce súdy neosvojili žalovaným navrhovaný spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadili ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov (III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, IV. ÚS 251/03), sa v časti istiny a právneho základu súdnej veci nedá považovať za nepreskúmateľnosť a zmätočnosť rozhodnutia.

31. Vyššie uvedené závery sa podľa najvyššieho súdu týkajú vysporiadania sa s námietkami žalovaného ohľadom istiny žalovaného nároku. Dovolací súd z obsahu odvolania zistil, že žalovaný ako odvolateľ okrem iného namietol aj príslušenstvo pohľadávky, resp. okresným súdom priznaný úrok z omeškania (č. I. 536 a nasl. spisu). Túto odvoláciu námietku uviedol aj odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia (bod 13. napadnutého rozsudku), avšak nezaujal k nej žiadny právny záver, kedy samotný odkaz na rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je postačujúci, pretože ani súd prvej inštancie svoje rozhodnutie ohľadom nároku na náhradu úrokov z omeškania v žiadnom smere neodôvodnil. Zistená procesná vada konania týkajúca sa absencie odôvodnenia príslušenstva žalovanej istiny, resp. úroku z omeškania, zakladá prípustnosť dovolania žalovaného v tejto časti a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd napadnuté rozhodnutie v prvom výroku v časti potvrdzujúcej rozsudok Okresného súdu Kežmarok, č. k. 8Cb/26/2013-492 zo dňa 29. júna 2018 týkajúcej sa príslušenstva - úroku z omeškania, zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie a rozhodnutie.

32. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu § 11 ods. 2 zákona č. 274/2006 Z. z. najvyšší súd uviedol, že dovolateľom nastolenú polemiku možno unifikovať tak, „či platí poplatky na podporu spotreby a odbytu mlieka vyvedenú v zmysle odvetvovej dohody zo dňa 8. novembra 2007 v spojení s ustanovením § 11 ods. 2 zákona č. 274/2006 Z. z. (ako aj ustanovení § 13 ods. 2 zákona č. 543/2007 Z. z.), resp. zaväzuje aj takého nákupcu mlieka, ktorý nie je so Slovenským mliekarenským zväzom v žiadnom súkromnoprávnom vzťahu v zmysle prvej odvetvovej dohody zo dňa 8. novembra 2007 prípadne, či je takýto subjekt povinný platiť tieto poplatky priamo na základe vyššie uvedených zákonov,

resp. iných právnych predpisov“. Podľa dovolacieho súdu uvedená právna otázka nebola doposiaľ predmetom dovolacieho prieskumu, čím najvyšší súd dospel k záveru, že je daná prípustnosť dovolania podaného dovolateľom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

33. Dovolací súd po citáciách relevantných právnych noriem k meritu veci uviedol, že nákupca mlieka, ako subjekt pôsobiaci na relevantnom trhu, nemôže vstúpiť do zmluvných vzťahov v rámci určitých odvetví samostatne, a že takéto odvetvové dohody sa uzatvárajú v rámci reprezentantov podnikateľov, tak samozrejme, takúto dohodu musel za výrobcov mlieka, resp. nákupcov mlieka, uzatvárať príslušný zástupca, a to Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka, či Slovenský mliekarenský zväz s tým, že takéto odvetvové dohody sú potom záväzné pre subjekty, ktorých zväzy zastupujú. V zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 274/2006 Z. z. odvetvová dohoda podľa odseku 1 zákona uzavretá medzi orgánmi záujmovej samosprávy podnikateľov upravuje všeobecné podmienky nákupu, najmä druh výrobku, odrodu, kvalitu a množstvo, termíny dodávok, prevzatia výrobkov a platobných podmienok medzi združeniami podnikateľov, ktorí v rámci vzájomného obchodného vzťahu podnikajú v rôznych oblastiach výrobného reťazca, je potrebné konštatovať, že odvetvová dohoda sa môže týkať aj iných významných úprav v organizovaní trhu s výrobkami, kedy takouto povinnosťou je aj prispievať poplatkami do Mliečneho fondu na potrebu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensku. Preto aj prvá odvetvová dohoda zo dňa 8. novembra 2007, ktorá stanovuje povinnosť výrobcov mlieka a nákupcom mlieka prispievať do Mliečneho fondu za každý kilogram mlieka, ktorý predávajú výrobcovia, alebo ktorý nakúpia nákupcovia od výrobcov, zaväzuje aj dovolateľa, ako nákupcu mlieka prispievať do Mliečneho fondu, hoci tento nie je priamym účastníkom takejto dohody. Uzatváranie odvetvových dohôd bez ich reálneho dopadu na osoby, ktoré z tejto dohody majú byť viazané, by znamenalo nadbytočnosť takejto zákonnej úpravy, ak by nemala priamy dopad na účastníkov, ktorým bola táto odvetvová dohoda určená.

34. Keďže nákupca mlieka od prvovýrobcov (dovolateľ) je účastníkom na organizovanom trhu s mliečnymi výrobkami, pričom nákupcov mlieka pri takýchto odvetvových dohodách zastupoval Slovenský mliekarenský zväz, je zrejmé, že takýto nákupca mlieka od prvovýrobcov nemusel byť priamo účastný prvej odvetvovej dohody zo dňa 8. novembra 2007 uzatváratej v zmysle zákona č. 274/2006 Z. z. Zároveň dovolací súd dodáva, že od účinnosti zákona č. 543/2007 Z. z., teda od 1. januára 2008, je možné stanovovať poplatky na podporu spotreby odbytu mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensku, čím vznikla aj povinnosť nákupcu mlieka od prvovýrobcov platiť takýto poplatok s tým, že poplatky je rovnako tak možné stanovovať i podľa dohôd uzatvorených pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, teda od 1. decembra 2009. Dovolací súd pre úplnosť uviedol, že žalovaný nárok je zo strany žalobcu používaný na propagáciu mlieka a mliečnych výrobkov, resp. produktov, ktoré vyrába aj samotný žalovaný, nakoľko príslušné zásady mliečneho fondu neumožňujú propagáciu konkrétneho mliečneho výrobku, ale slúžia aj na propagáciu ostatných výrobkov vyrábaných na území Slovenskej republiky vyrábané všetkými subjektmi, a to nezávisle na tom, či sú, alebo nie sú členmi záujmoveho združenia.

35. Podľa dovolacieho súdu preto konajúce súdy vec správne právne posúdili, nakoľko takto žalovaný nárok žiadnym spôsobom neodporuje priamo účinným právne záväzným aktom komunitárneho práva. Tieto právne predpisy umožnili Slovenskej republike uložiť svojim výrobcov mlieka poplatok za podporu v závislosti od množstva mlieka alebo ekvivalentu mlieka uvedeného na trhu s cieľom financovania opatrení na podporu mlieka v spoločenstve na rozširovanie trhov s mliekom a mliečnymi výrobkami a na zlepšovanie kvality, tak ako to konštatovali aj konajúce súdy v prejednávanom spore.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. IV. ÚS 128/2024-47

36. Na základe ďalšej ústavnej sťažnosti žalovaného ústavný súd nálezom, č. k. IV. ÚS 128/2024-47 zo dňa 15. mája 2024 rozhodol, že výrokom III. rozsudku najvyššieho súdu, sp. zn. 2Obdo/28/2022 zo dňa 28. februára 2023 bolo porušené základné právo žalovaného (resp. sťažovateľa) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, základné právo na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd. Preto ústavný súd predmetný rozsudok vo výrokoch III. a IV. zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

37. Ústavný súd dal vo svojom rozhodnutí do pozornosti, že bolo potrebné identifikovať, čo môže byť záväzným obsahom odvetvovej dohody. Najvyšší súd uviedol, že propagačný poplatok môže byť obsahom odvetvovej dohody, pretože ide o inú významnú úpravu v organizovaní trhu s výrobkami, resp. odkázal na zmenu zákona č. 543/2007 Z. z. účinnú od 1. decembra 2009. Z pohľadu ústavného súdu je výklad najvyššieho súdu v tomto smere prinajmenšom značne extenzívny. Ustanovenia § 10 a § 11 zákona č. 274/2006 Z. z., na ktoré odkazuje prvá odvetvová dohoda, neobsahujú právny termín propagačný poplatok, resp. poplatok na podporu mlieka, ani nespomínajú akúkoľvek formu poplatkovej povinnosti. Citované ustanovenia neobsahovali ani legislatívny odkaz na nariadenie EÚ alebo jeho ustanovenie (na rozdiel od § 13 ods. 4 zákona č. 543/2007 Z. z.), z čoho by bolo možné vyvodiť, že aj táto skoršia právna úprava je vykonávacím predpisom k nariadeniu č. 1255/1999. Nedostatok jasného zákonného definovania možnosti zahrnúť propagačný poplatok do obsahu medziodvetvových dohôd sa všeobecne súdy vrátane najvyššieho súdu snažili preklenúť odkazom na právo EÚ. Táto právna úvaha je zjavne chybná, pretože, ako už bolo konštatované, z práva EÚ vyplýva iba možnosť členského štátu zaviesť poplatkový mechanizmus pre výrobcov mlieka, pričom to má byť práve vnútroštátny právny poriadok, ktorý jasne určí spôsob a podmienky, za ktorých možno propagačný poplatok ukladať. Z pohľadu ústavného súdu zákon č. 274/2006 Z. z. nepredstavuje vykonávací predpis, ktorým by došlo k zavedeniu poplatku predpokladaného nariadením.

38. Podľa ústavného súdu je zjavne nesprávny a nelogický názor najvyššieho súdu, že ak podľa (novelizovanej) právnej úpravy účinnej od 1. decembra 2009 vznikla povinnosť nákupcu mlieka platiť poplatok, tak je možné poplatky stanovovať aj podľa dohôd uzavretých pred nadobudnutím účinnosti zákona. Zmenou právnej úpravy účinnou od 1. decembra 2009 došlo k zavedeniu § 13 ods. 4 zákona č. 543/2007 Z. z., ktorý (ako vykonávací predpis k nariadeniu) výslovne umožnil určiť pre všetkých účastníkov trhu poplatok podľa osobitného predpisu. Súčasne so zmenou právnej úpravy bola uzavretá druhá odvetvová dohoda za účasti ministerstva. Naopak, predchádzajúca právna úprava, ako už bolo skonštatované, takéto ustanovenie neobsahovala. Vývodenie záveru o skoršej existencii povinnosti z neskoršej právnej úpravy je aj v rozpore so základnými princípmi uplatňovania časových účinkov právnych noriem.

39. Ústavný súd ďalej poukázal na čl. 9 ods. 2 nariadenia č. 2826/2000 a dal do pozornosti, že financovanie programov na propagáciu a reklamnú činnosť je založené aj na príspevkoch členských štátov a môžu pochádzať z poplatkov obdobných daniam. Tým je definovaný sledovaný verejnoprávny účel poplatku, čo ďalej znamená, že pre jeho vyberanie musia byť splnené ústavnoprávne podmienky na ukládanie povinností, resp. poplatkov v zmysle čl. 13 ods. 1, resp. čl. 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

40. Z hľadiska princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva obsah odvetvovej dohody zaväzujúci aj nečlenov záujmového združenia podnikateľov mal podľa ústavného súdu zodpovedať dikcii zákona a v prípade pochybností bolo na mieste prikloniť sa k výkladu, ktorý bol na prospech subjektu, ktorý nemal dosah na negociovanie obsahu odvetvových dohôd, pretože nebol členom záujmového združenia podnikateľov. Rovnako aj právna povaha poplatku, ktorú európsky zákonodarca pripodobnil k daňovej povinnosti, indikuje, že ide o poplatok verejnoprávnej povahy, z čoho vyplýva nemožnosť rozširovať výkladom poplatkovú povinnosť bez jasného zákonného podkladu. Okrem toho nemožno opomenúť, že právo EÚ obsahovalo právny rámec na ukládanie poplatku len pre výrobcov mlieka, ktorým sťažovateľ nie je.

41. Možnosť zahrnúť do obsahu odvetvových dohôd aj povinnosť platiť propagačný poplatok nebola podľa ústavného súdu výslovne definovaná ako opatrenie na organizovanie trhu vo vnútroštátnom predpise so silou zákona, a preto zavedenie takej povinnosti v prvej odvetvovej dohode nezaväzuje nečlenov záujmového združenia podnikateľov. Naopak, povinnosť platiť propagačný poplatok v

odvetvovej dohode bola záväzná pre členov záujmového združenia, podnikateľov, ktorí sa dohodli na platení poplatku, s odkazom na pravidlo v čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Právny základ takto určeného poplatku mal súkromnoprávny zmluvný podklad.

42. Podľa ústavného súdu teda právne posúdenie dovolacej otázky najvyšším súdom nie je ústavne udržateľné, pretože došlo k mylenej interpretácii a aplikácii použiteľných právnych noriem. Nesprávnosť právneho posúdenia spočíva v neprimerane extenzívnom výklade obsahu prvej odvetvovej dohody, z ktorej najvyšší súd vyvodil záväznosť tam uložennej povinnosti platiť sporný poplatok aj na nečlenov záujmových združení podnikateľov, a to bez opory v zákone. Takýto rozširujúci spôsob ukladania a vymáhania povinnosti je v kolízii s princípom predvídateľnosti práva, ako aj s ústavným princípom ukladania povinností fyzickým osobám a právnickým osobám v zmysle čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky, resp. so spôsobom ukladania daní a poplatkov podľa čl. 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Najvyšší súd podľa ústavného súdu odôvodňoval existenciu právneho základu poplatku aj komunitárnym právom. Pritom nezohľadnil komunitárnu právnu úpravu v celom jej kontexte, ako na to poukázal ústavný súd v odôvodnení tohto rozhodnutia. Zjavný právny omyl najvyššieho súdu v dotknutých otázkach znamená porušenie označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

43. Vo vzťahu k označenému čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu je podľa ústavného súdu potrebné vyhodnotiť, či došlo k zásahu do majetkovej sféry sťažovateľa a či tento zásah bol zákonný. Zdaňovanie je v zásade zásahom do práva zaručeného prvým odsekom dodatkového protokolu, keďže zbavuje dotknutú osobu držby, a to sumy peňazí, ktorá musí byť zaplatená. V prípade sťažovateľa je problematická najmä predvídateľnosť poplatkovej povinnosti, keďže právo EÚ výslovne počítalo s možnosťou ukladania poplatkovej povinnosti len pre výrobcov mlieka, ktorým sťažovateľ nebol, jasná poplatková povinnosť bola definovaná iba v odvetvovej dohode, ktorá nemá právnu silu zákonnej normy a jej obsah v tejto časti nezodpovedal zákonnej dikcii, čo môže byť obsahom takejto dohody s prihliadnutím na jej všeobecnú záväznosť. Vzhľadom na zásah do majetkovej sféry sťažovateľa spočívajúci v uložení poplatkovej povinnosti bez relevantného právneho základu boli zároveň porušené aj jeho legitímne očakávania, preto došlo k porušeniu jeho práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, ako aj jeho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Po vrátení veci bude podľa ústavného súdu úlohou najvyššieho súdu opätovne sa zaoberať právnym základom uloženého poplatku, reflektujúc právny názor ústavného súdu formulovaný v náleze.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/88/2023-958

44. Na základe zrušujúceho rozsudku najvyššieho súdu, č. k. 2Obdo/28/2022-868 zo dňa 28. februára 2023 v zrušenom rozsahu rozhodol po vrátení veci o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok, č. k. 8Cb/26/2013-492 zo dňa 29. júna 2018 Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) a rozsudkom, č. k. 2Cob/88/2023-958 zo dňa 21. mája 2024 zamietol návrh žalovaného na prerušenie odvolacieho konania (výrok I.), zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v znení opravného uznesenia Okresného súdu Poprad, č. k. KK-8Cb/26/2013-913 zo dňa 1. augusta 2023 v časti výroku I. o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť príslušenstvo pohľadávky na úrokoch z omeškania tak, že žalobu v tejto časti zamietla (výrok II.) a nepriznal žiadnej zo strán právo na náhradu trov odvolacieho konania (výrok III.).

45. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku dal za pravdu žalovanému, že konanie vo veci bolo skutočne zastavené uznesením Okresného súdu Kežmarok, č. k. 2Cb/80/2010-47 zo dňa 21. júna 2012 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove, č. k. 4Cob/59/2012-171 zo dňa 30. augusta 2012. Následne však najvyšší súd uznesením, č. k. 8Rks/2/2012-177 zo dňa 21. februára 2013, rozhodol, že prejednanie a rozhodnutie tejto právnej veci patrí do právomoci súdu. Okresný súd Kežmarok po tomto rozhodnutí najvyššieho súdu o kompetenčnom konflikte musel vec prejednať a spor rozhodnúť. V prípade nekonania súdu by totiž došlo k porušeniu zákazu denegatio iustitiae (odmietnutiu spravodlivosti). Súdny preto správne vo veci konali a rozhodovali. V časti, o ktorej ešte doposiaľ rozhodnuté nebolo - o uplatnenom príslušenstve pohľadávky na úrokoch z omeškania, je preto podľa odvolacieho súdu daná

právomoc súdu vec prejednať a rozhodnúť.

46. Pokiaľ ide o otázku, či daná vec predstavuje obchodnoprávny spor, na túto už bolo v priebehu tohto konania podľa odvolacieho súdu zodpovedané. Najvyšší súd v dovolacom rozsudku uviedol, že bol daný zmluvný základ sporu, keď žalovaný bol účastný odvetvových dohôd, ktorými mu bola stanovená povinnosť platiť poplatok na podporu spotreby odbytu mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensku. Účastníkmi týchto odvetvových dohôd boli, prostredníctvom Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka a Slovenského mliekarenského zväzu, ktorí odvetvové dohody uzatvárali, podnikateľské subjekty prvovýrobcov mlieka a podnikateľské subjekty nákupcov mlieka (medzi nimi aj žalovaný). Vec teda je obchodnoprávnym sporom, keď sa jedná o práva a povinnosti podnikateľa z obchodnoprávnej zmluvy uzatvorenej medzi podnikateľskými subjektami. Je faktom, že vec bola súdom prvej inštancie predložená na Krajský súd v Prešove. Ten však postúpil vec Krajskému súdu v Košiciach s ohľadom na okamžitú aplikabilitu procesných noriem, podľa ktorých už Krajský súd v Prešove nie je funkčne príslušný na opätovné konanie o odvolaní proti rozhodnutiu v obchodnoprávnom spore (5Ndob/10/2023). Krajský súd v Košiciach je tak kauzálny príslušný a vo veci sú splnené procesné podmienky pre konanie a rozhodnutie o podanom odvolaní žalovaného v časti, v ktorej bolo pôvodné rozhodnutie o odvolaní zrušené dovolacím rozsudkom a vrátené odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

47. Žalovaný v priebehu odvolacieho konania tvrdil zánik dlhu splnením. Žalobca toto tvrdenie spochybnil. Žalovaný však následne svoje tvrdenie o zániku dlhu splnením podľa odvolacieho súdu preukázal, čo už žalobcom nebolo spochybnené. Žalovaný teda uniesol dôkazné bremeno, teda že istinu pohľadávky vo výške 53 503,01 eura zaplatil dňa 17. januára 2019 a úroky z omeškania zaplatil dňa 4. februára 2019 vo výške 48 344,12 eura. Odvolací súd sa tak zameral v tomto odvolacom konaní prioritne na posúdenie otázky, či týmito úhradami došlo k splneniu žalovaného dlhu v časti, ktorá je predmetom tohto odvolacieho konania - teda ohľadne žalobcom uplatňovaného príslušenstva pohľadávky na úrokoch z omeškania. Keďže k úhrade istiny došlo dňa 17. januára 2019, ktorú skutočnosť žalovaný preukázal, bolo potrebným zistiť, či zaplatením sumy 48 344,12 eur došlo k zaplateniu vyššie uvedených úrokov z omeškania rátných do dátumu zaplatenia istiny, t. j. do dňa 17. januára 2019. Odvolací súd výpočtom zistil, že spolu žalobcom uplatnené úroky z omeškania pri ich vyčíslení do dňa 17. januára 2019 predstavujú podľa výpočtu odvolacieho súdu 48 006,69 eura. Ak teda žalovaný uhradil na úroky z omeškania 48 344,12 eura, dlh žalovaného na príslušenstve pohľadávky zanikol splnením. Z uvedeného teda vyplýva nedôvodnosť podanej žaloby v časti uplatnených úrokov z omeškania, ktorá skutočnosť musí viesť k zamietnutiu žaloby v tejto časti. Odvolací súd tak na základe tejto uplatnenej novoty musel pristúpiť k zmene rozsudku súdu prvej inštancie v časti výroku I. o priznaní príslušenstva pohľadávky na úroku z omeškania tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

48. Odvolací súd napokon rozhodol o návrhu žalovaného na prerušenie odvolacieho konania do rozhodnutia o ústavnej sťažnosti žalovaného. Pri tomto rozhodnutí odvolací súd prihliadol na nález ústavného súdu, č. k. III. ÚS 706/2021-39 zo dňa 12. apríla 2022, ktorým ústavný súd rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu, sp. zn. 3Obdo/33/2019 zo dňa 30. januára 2020 síce bolo porušené právo žalovaného na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, avšak nebolo porušené právo žalovaného vlastniť majetok a pokojne ho užívať. Ústavný súd v odôvodnení uviedol, že vyhovie časti ústavnej sťažnosti bolo založené výlučne na vade rýdzo procesnej povahy (kritike posúdenia prípustnosti dovolania). Ústavný súd však nezistil existenciu ústavne relevantnej súvislosti medzi označenými ústavnými právami žalovaného (právo žalovaného vlastniť majetok a pokojne ho užívať) a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Z uvedeného dôvodu teda odvolací súd dospel k záveru, že dovolací rozsudok, vynesený po tomto náleze, bol vynesený s ohľadom na všetky právne relevantné zistenia ústavného súdu, pričom totožne ako prvé, z procesných dôvodov ústavným súdom zrušené rozhodnutie najvyššieho súdu, bude súladný s ústavnými normami. Odvolací súd teda nevezhliadol dôvod na prerušenie odvolacieho konania z dôvodu vedenia konania o ústavnej sťažnosti.

Dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/88/2023-958

49. Proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/88/2023-958 zo dňa 21. mája 2024 podal

dovolanie žalovaný (č. l. 969 a nasl. súdneho spisu), prípustnosť ktorého odvodzuje od § 420 písm. e), písm. f) CSP a § 421 ods. 1 CSP a teda, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, resp. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil stranám, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, resp. že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, resp. ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

50. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. e) CSP dovolateľ poukázal na § 1 ods. 1 a § 2 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) a uviedol, že žalobca je združením zapísaným v Registri občianskych združení, ktorý je vedený Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a ako vyplýva zo Živnostenského registra Slovenskej republiky, nie je v tomto registri vôbec registrovaný. Osobitne dovolateľ poukázal na skutočnosť, že najvyšší súd uznesením, ktorým potvrdil právomoc Okresného súdu Kežmarok, nezrušil uznesenie Okresného súdu Kežmarok, sp. zn. 2Cb/80/2010 zo dňa 21. júna 2012, ktorým súd prvej inštancie v predmetnej veci zastavil konanie, ani uznesenie Krajského súdu v Prešove, č. k. 4Cob/59/2012-171 zo dňa 30. augusta 2012, ktorým bolo uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania potvrdené. Dovolať konštatoval, že napriek týmto uzneseniam súd prvej inštancie v rozpore s § 170 ods. 1 OSP znovu vo veci konal a rozhodol, a preto sa nastoľuje legitímna otázka, či napriek vyššie uvedeným skutočnostiam sú splnené procesné podmienky konania.

51. Odhliadnuc od uvedeného dovolateľ uvádza, že žalovaná pohľadávka o zaplatenie 53 503,01 eura predstavuje poplatok na propagáciu mlieka, ktorého primárnym právnym základom je článok 39 Nariadenia Rady (ES) č. 1255/1999 o spoločnej regulácii trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami. Predmetný propagačný poplatok je verejnoprávnym poplatkom, ktorý vyrubuje členský štát a nie súkromnoprávna korporácia zapísaná v registri občianskych združení bez akéhokoľvek zákonného podkladu. Podľa dovolateľa keďže pohľadávka žalobcu má verejnoprávny charakter - ide o poplatok na propagáciu mlieka v zmysle článku 39 Nariadenia č. 1255/1999, medzi žalobcom a žalovaným neexistuje žiaden súkromnoprávny vzťah, t. j. žalobca so žalovaným neuzavreli žiadnu súkromnoprávnu zmluvu a žalobca nie je podnikateľom podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka, nie je možné tento spor označiť ako obchodnoprávny spor. Podľa dovolateľa odvolací súd v tomto smere prebral len argumentáciu najvyššieho súdu a s námietkami žalovaného sa nevysporiadal. Zo samotného faktu, že Okresný súd Kežmarok nesprávne vec zapísal do registra obchodnoprávnej agendy, nestáva sa tento spor obchodnoprávnym sporom a zároveň to ani nezakladá funkčnú príslušnosť Krajského súdu v Košiciach ako obchodného súdu rozhodovať o odvolaní žalovaného. Keďže predmetný spor nie je obchodnoprávnym sporom, Krajský súd v Košiciach nebol funkčne ani kauzálny príslušným rozhodovať o odvolaní žalovaného, čiže rozhodoval nezákonný sudca, resp. bolo porušené právo žalovaného na zákonného sudcu. Z tohto dôvodu je podľa dovolateľa daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP.

52. Dovolať vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP uvádza, že dovolaním ako opravným prostriedkom sa v zásade napáda právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutie, čiže v podstate exekučný titul, na základe ktorého bola strana - dovolateľ povinný plniť. Podstatou dovolacieho konania je docieľť zrušenie exekučného titulu a získať späť plnenie, ktoré sa plnilo na základe exekučného titulu, ktorým je právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutie. Zároveň však platí, že v prípade, ak dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, čiže zruší exekučný titul, strana, ktorej sa plnilo na základe tohto exekučného titulu, nie je povinná plnenie, ktoré získala na základe exekučného titulu, dovolateľovi vydať, keďže zrušenie exekučného titulu samo o sebe nezakladá podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodné obohatenie, t. j. majetkový prospech získaný plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, keďže tento právny dôvod, na základe ktorého sa plnilo, má vždy základ v hmotnom a nie procesnom práve. Inými slovami povedané, rozhodnutie súdu, na základe ktorého sa plnilo, nie je zároveň aj hmotnoprávnym dôvodom, na základe ktorého sa plnilo. Z pohľadu žalovaného je podstatou dovolacieho konania docieľť zrušenie exekučného titulu a získať od žalobcu späť plnenie, ktoré musel plniť aj napriek tomu, že s rozhodnutím odvolacieho súdu nesúhlasil, považoval ho za vadné a hmotnoprávny nárok žalobcu nikdy neuznal (inak by nepodával dovolanie). Keďže ako bolo povedané,

súd v ďalšom konaní musí žalobu zamietnuť, keďže plnené bolo a toto plnenie žalobca dobrovoľne nevrátil, tak zo samotného výroku rozsudku podľa dovolateľa nie je badateľné, či žalobca má alebo nemá hmotnoprávny nárok na ponechanie si predmetného plnenia, respektíve to, či žalobca mal alebo nemal hmotnoprávny nárok na ponechanie si predmetného plnenia závisí od výroku súdu o priznaní náhrady trov konania.

53. Z nálezov Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. Pl. ÚS 40/18 a Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 18/2016 podľa dovolateľa vyplýva, že následne po tom, čo dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, čiže zruší exekučný titul, tak predmetom ďalšieho konania je výlučne len opakovane posúdiť, či žalobca má alebo nemá hmotnoprávny nárok na žalované plnenie, a to bez ohľadu na to, či žalobca vrátil alebo nevrátil žalovanému plnenie, ktoré získal či už priamo od žalovaného, ktorý dobrovoľne plnil, alebo toto plnenie získal až v rámci exekučného konania priamo od exekútora. Podľa dovolateľa z rozsudku dovolacieho súdu (v časti nedotknutej nálezom ústavného súdu, sp. zn. IV. ÚS 128/2024-47) vyplýva, že odvolací súd bol v ďalšom konaní povinný rozhodnúť o tom, či žalobca má alebo nemá nárok na úrok z omeškania. Ako vyplýva z bodu 27. 28. 29. 30. a 31. tak odvolací súd však riešil výlučne len otázku, či žalovaný na základe exekučného konania zaplatil úroky z omeškania a či ich zaplatil v správnej výške. Odvolací súd žalobu žalobcu nezamietol z dôvodu, že by žalobca nemal nárok na úroky z omeškania, ale z dôvodu, že žalovaný tieto úroky z omeškania zaplatil. Dovolateľ poukázal tiež na to, že odvolací súd absolútne vôbec nevzal do úvahy, že predmetom tohto konania je odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok, č. k. 8Cb/26/2013-492 zo dňa 29. júna 2018, ktoré bolo podané osobne do podateľne tohto súdu dňa 17. augusta 2018, čiže v dobe, kedy žalovaný žalobcovi neplnil. Vzhľadom na uvedené dovolateľ uzatvára, že v predmetom rozsudku úplne absentuje akákoľvek právna argumentácia, na základe akého konkrétného zákonného ustanovenia žalobcovi vznikol nárok na úrok z omeškania, čiže odvolací súd absolútne vôbec nepostupoval podľa § 455 CSP.

54. Dovolateľ ďalej uvádza, že dňa 12. februára 2024 navrhol prerušiť odvolacie konanie do doby kým nebude rozhodnuté o ústavnej sťažnosti podanej proti výroku III. rozsudku najvyššieho súdu, sp. zn. 2Obdo/28/2022 zo dňa 28. februára 2023. Dňa 20. marca 2024 dovolateľ odvolaciemu súdu v tejto súvislosti zaslal uznesenie ústavného súdu, č. k. IV. ÚS 128/2024-18 zo dňa 18. marca 2024, ktorým bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie. Odvolací súd bol teda s dostatočným predstihom informovaný, že žalovaný podal ústavnú sťažnosť a že táto bola prijatá na ďalšie konanie. S poukazom na § 162 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd nebol oprávnený riešiť otázku, či žalobca má alebo nemá nárok istinu pohľadávky. S prihliadnutím na skutočnosť, že vedel, že rozsudok dovolacieho súdu je v tejto časti bol napadnutý ústavnou sťažnosťou a vedel, že ústavná sťažnosť bola prijatá na ďalšie konanie, mal vyčkat' na nález ústavného súdu. Ústavný súd rozhodol o ústavnej sťažnosti dňa 15. mája 2024, čiže v dobe, kedy odvolací súd ešte nerozhodol o odvolaní žalovaného. Z tohto dôvodu bolo povinnosťou odvolacieho súdu taktiež pri rozhodovaní o odvolaní zohľadniť nález ústavného súdu, č. k. IV. ÚS 128/2024-47 zo dňa 15. mája 2024. Odvolací súd tak nesprávne pri svojom rozhodovaní vychádzal výlučne len z rozsudku najvyššieho súdu a dospel k právnomu názoru, že žalobca má hmotnoprávny nárok na istinu pohľadávky, z čoho zároveň aj vyvodil, že žalobca má aj nárok na príslušenstvo pohľadávky - úrok z omeškania, a to bez toho, aby uviedol, na akom právnom základe žalobcovi tento nárok vznikol. Podľa dovolateľa pritom z citovaného nálezu ústavného súdu vyplýva, že poplatok na propagáciu mlieka je verejnoprávnym poplatkom ekvivalentným dani a žalobca nebol oprávnený tento poplatok žalovanému, ktorý bol nákupcom mlieka a nebol jeho členom, vyrubovať.

55. S poukazom na § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka dovolateľ konštatuje, že keďže úrok z omeškania je výlučne len príslušenstvom pohľadávky, t. j. jeho existencia závisí od existencie pohľadávky, a keďže tak, ako vyplýva z predmetného nálezu, žalobca nemal voči žalovanému tento poplatok vyrubovať, nemôže mať ani nárok na úrok z omeškania z tohto poplatku. Len na margo veci, v prípade, ak by aj žalobca mal nárok žalovanému vyrubovať poplatok na propagáciu mlieka, nemá podľa dovolateľa nárok na úrok z omeškania podľa predpisov súkromného práva, t. j. Občianskeho alebo Obchodného zákonníka. V závere dovolania dovolateľ formuloval nasledovnú právnu otázku: „Má žalobca nárok na úrok z omeškania z istiny pohľadávky, na ktorú mu v zmysle vyššie citovaného nálezu

ústavného súdu nárok nevznikol?“

56. Dovolateľ zdôraznil, že odvolací súd riadiac sa „zjavne mylným právnym názorom“ dovolacieho súdu, podľa ktorého žalobca má voči žalovanému nárok na propagačný poplatok a z toho vyvodil aj nárok žalobcu na úrok z omeškania, zaťažil svoje rozhodnutie vadou podľa § 421 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP, keďže nerešpektoval právny názor ústavného súdu, a to navyše v tejto konkrétnej veci. Podľa dovolateľa k tejto vade došlo z dôvodu, že odvolací súd viac menej nezaujímal, ako ústavný súd o predmetnej ústavnej sťažnosti rozhodne, čiže postupoval aj v rozpore s § 162 ods. 1 písm. a) CSP.

57. Vychádzajúc zo všetkých v dovolaní uvedených argumentov dovolateľ navrhol, aby dovolací súd vzhľadom na skutočnosť, že nálezom ústavného súdu, č. k. IV. ÚS 128/2024-47 zo dňa 15. mája 2024 bol zrušený výrok III. a IV. rozsudku najvyššieho súdu, sp. zn. 2Obdo/28/2022 zo dňa 28. februára 2023, ako aj dĺžku tohto konania, ktoré trvá od 9. októbra 2010, ako aj na skutočnosť, že žalovaný na základe nezákonného rozsudku Krajského súdu v Prešove, ktorým sa potvrdil rozsudok Okresného súdu Kežmarok, ktorým sa žalovanému uložila povinnosť žalobcovi zaplatiť poplatok na propagáciu mlieka, bol nútený žalobcovi zaplatiť sumu vo výške 101 847,13 eura (istina plus úroky) a náhradu trov konania, ktorú mu žalovaný vrátil až v rámci exekučného konania, sám vo veci rozhodol tak, že žalobu žalobcu zamietne a prizná žalovanému nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 100 %.

58. Žalobca sa na výzvu súdu k podanému dovolaniu nevyjadril.

K dovolaniu žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-696

59. Po čiastočnom zrušení rozsudku najvyššieho súdu, č. k. 2Obdo/28/2022-868 zo dňa 28. februára 2023 ústavným súdom vo výroku III. a IV. a po vrátení veci v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 35 CSP), opätovne konštatuje, že dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-696 zo dňa 11. decembra 2018 podal včas žalovaný, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený podľa § 429 ods. 1 CSP. Po preskúmaní napadnutého rozsudku odvolacieho súdu najvyšší súd bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) viazaný právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyvolil v náleze, č. k. IV. ÚS 128/2024-47 zo dňa 15. mája 2024 (§ 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je v rozsahu napadnutého nesprávneho právneho posúdenia dôvodnosti žalovaného nároku prípustné a dôvodné (§ 432 ods. 1 v spojení s § 421 ods. 1 písm. b) CSP).

60. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu, ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú, splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

61. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti podľa CSP. Dovolanie v systéme opravných prostriedkov nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (1Cdo/113/2012, 4Cdo/280/2013, 7Cdo/92/2012, 3Cdo/539/2014). Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita, nastolené právoplatným rozhodnutím, sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Dovolací súd pristupuje k preskúmaniu samotnej dôvodnosti dovolacích dôvodov výlučne za predpokladu, že sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, ktoré je dovolací súd povinný preskúmať prednostne.

62. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

63. Dovolací súd dáva do pozornosti, že ústavný súd vrátil vec dovolaciemu súdu len v rozsahu zrušenia, z čoho vyplýva, že niektoré výroky rozsudku najvyššieho súdu, č. k. 2Obdo/28/2022-868 zo dňa 28. februára 2023 a ich odôvodnenie zostali čiastočným zrušením tohto rozhodnutia nedotknuté a nespochybnené. Z nálezu ústavného súdu, č. k. IV. ÚS 128/2024-47 zo dňa 15. mája 2024 vyplýva, že najvyšší súd porušil práva sťažovateľa posúdením dôvodnosti dovolateľom uplatneného dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci na podklade dovolateľom nastolenej právnej otázky, ktoré sa premietlo do výroku o zamietnutí dovolania. Vzhľadom na uvedené sa dovolací súd v tomto konaní po zrušení a vrátení veci ústavným súdom zaoberal len dovolacím dôvodom nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže s ostatnými námietkami dovolateľa sa riadne vysporiadal v rozsudku č. k. 2Obdo/28/2022-868 zo dňa 28. februára 2023 v častiach, ktoré ostali nálezom ústavného súdu nedotknuté.

64. Dovolací súd zaoberajúc sa v prvom rade tým, či je dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 432 CSP vymedzený dostatočným spôsobom, vo všeobecnej rovine uvádza, že v prípade dovolania podaného pre nesprávne právne posúdenie veci môže byť jeho prípustnosť založená na viacerých dôvodoch, t. j. na odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na neexistencii rozhodovacej praxe, resp. na rozdielnosti tejto praxe, keďže dovolací súd nie je viazaný konkrétne označeným dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorej právne posúdenie považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý konkrétny prípad prípustnosti dovolania (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu, keďže povinnou náležitosťou dovolania v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 CSP nie je uvedenie toho, v čom dovolateľ vidí prípustnosť podaného dovolania (I. ÚS 51/2020).

65. Dovolanie je odôvodnené § 421 ods. 1 písm. b) CSP, teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP). Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

66. Právnu otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, sa rozumie otázka hmotnoprávna, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení (k tomu pozri aj 3Cdo/158/2017). Zároveň právnu otázku (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné koncipovať jednak spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP, no zároveň aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej otázke skutočne existuje, alebo neexistuje ustálená/rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Tento záver vyplýva aj z uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 123/2020, podľa ktorého už zo samotného znenia § 421 CSP je možné vyvodiť, že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci jej vyriešenia odklonil, riešil

ju rozdielne, alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej „zovšeobecnenia“.

67. Dovolací súd pripomína, že aj keď je dovolateľom v dovolaní vymedzená právna otázka, je povinný sa ďalej zaoberať aj tým, či nastolená otázka spĺňa kritériá právnej otázky, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, nakoľko táto musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej, a teda musela byť rozhodujúca aj pre vydanie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom, čiže také, ktoré vôbec neboli predmetom posudzovania zo strany odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu, resp. jeho právnymi závermi (k tomu viď napr. 3Obdo/28/2018 a 3Obdo/64/2018).

68. Z obsahu podaného dovolania možno podľa najvyššieho súdu vyabstrahovať nasledovnú zovšeobecnú otázku:

Zaväzuje povinnosť platiť poplatok za podporu spotreby a odbytu mlieka (propagačný poplatok) vyodenú z odvetvovej dohody uzatvorenej podľa § 11 zákona č. 274/2006 Z. z. medzi záujmovými združeniami podnikateľov aj takého nákupcu mlieka, ktorý nie je so záujmovými združeniami podnikateľov v žiadnom súkromnoprávnom vzťahu a nie je ich členom, resp. je nákupca mlieka povinný platiť tieto poplatky priamo na základe zákonov alebo iných právnych predpisov?

69. Zaoberajúc sa najskôr prípustnosťou dovolania najvyšší súd konštatuje, že dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou, keďže je závislá od interpretácie hmotnoprávnych noriem. Nastolenú otázku nemožno považovať za hypotetickú, keďže od určenia právneho základu poplatku za podporu spotreby a odbytu mlieka závisí meritórne rozhodnutie o uložení povinnosti žalovanému uhradiť žalovaný nárok záujmového združenia podnikateľov. Za predpokladu, že by súdy nižších inštancií v súlade s názorom žalovaného dospeli k záveru, že právny základ poplatku za podporu spotreby a odbytu mlieka nebol v prípade nečlena záujmového združenia podnikateľov daný, bolo by nevyhnutné zamietnuť žalobu žalobcu, nakoľko by bolo zrejmé, že je nedôvodná. Poznajúc vlastnú rozhodovaciu prax dovolací súd tiež konštatuje, že nastolená právna otázka nebola doposiaľ predmetom dovolacieho prieskumu. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti najvyšší súd preto dospel k záveru, že dovolanie podané dovolateľom proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-696 zo dňa 22. augusta 2019 je prípustné s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

70. Najvyšší súd z obsahu spisu zistil, že v zmysle zákona č. 274/2006 Z. z. došlo dňa 8. novembra 2007 medzi Slovenským zväzom prvovýrobcov mlieka ako zástupcom výrobcov mlieka a Slovenským mliekarenským zväzom ako zástupcom nákupcov mlieka k uzatvoreniu odvetvovej dohody. Prostredníctvom odvetvovej dohody sa zabezpečovalo uplatňovanie niektorých opatrení na organizovanie trhu pomocou ekonomických, obchodných, administratívnych nástrojov určených pre jednotlivé druhy výrobkov. Podľa bodu 9.2 odvetvovej dohody, od ktorej žalobca odvodzoval právny základ uplatneného nároku, tvoril propagačný poplatok jeden zo zdrojov mliečneho fondu, ktorého činnosť spočívala v príprave a realizácii informačných a propagačných aktivít na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensku. Možnosť vytvorenia právnej úpravy smerujúcej k povinnosti účastníka trhu s mliekom platiť propagačný poplatok vychádza z ustanovení čl. 39 Nariadenia Rady (ES) č. 1255/1999 o spoločnej organizácii trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami (ďalej len „nariadenie č. 1255/1999“) a čl. 183 Nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov) (ďalej len „nariadenie č. 1234/2007“).

71. Dovolací súd poznamenáva, že nákupca mlieka, ako subjekt pôsobiaci na trhu, nemôže vstúpiť do zmluvných vzťahov v rámci určitých odvetví samostatne, nakoľko odvetvové dohody sa uzatvárajú v rámci reprezentantov podnikateľov. Je preto zjavné, že takúto dohodu môže za výrobcov mlieka, resp. nákupcov mlieka uzatvoriť príslušný zástupca (záujmové združenie podnikateľov), a to v prejednávanej

veci konkrétne Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka, či Slovenský mliekarenský zväz s tým, že takéto odvetvové dohody sú potom záväzné pre subjekty, ktorých tieto záujmové združenia podnikateľov zastupujú. S poukazom na § 11 ods. 1 zákona č. 274/2006 Z. z. možno dať za pravdu žalobcovi, že odvetvové dohody uzatvorené reprezentantmi podnikateľov sú vo všeobecnosti záväzné aj pre nečlenov týchto združení. V tejto súvislosti však dovolací súd osobitne podotýka, že pokiaľ má byť účinne uložená poplatková povinnosť nečlenovi záujmového združenia podnikateľov odvetvovou dohodou, takáto poplatková povinnosť musí byť v súlade s ústavnoprávnymi podmienkami ustanovená na základe zákona.

72. Z podaného dovolania je zrejmé, že dovolateľ vzhliadol nesprávne právne posúdenie v právnom závere súdov nižších inštancií o existencii dostatočného právneho základu na uloženie povinnosti platiť propagačný poplatok nákupcom mlieka - nečlenom záujmového združenia podnikateľov, keďže podľa názoru dovolateľa zákon č. 274/2006 Z. z., ako ani zákon č. 543/2007 Z. z. v znení účinnom do 30. novembra 2009, ktorý ho nahradil, nemožno považovať za právny základ, z ktorého by bolo možné vyvodit' možnosť účinne a záväzne uložiť povinnosť nákupcovi mlieka (nečlenovi záujmového združenia podnikateľov) platiť propagačný poplatok odvetvovou dohodou. Dovolací súd po preskúmaní dovolania, viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 134 zákona o ústavnom súde), dáva za pravdu dovolateľovi, že súdy nižších inštancií vec nesprávne právne posúdili, keď skonštatovali, že povinnosť žalovaného ako nákupcu mlieka platiť poplatok na podporu spotreby a odbytu mlieka bola daná.

73. Žalovaný nárok žalobcu mal byť využívaný na propagáciu mlieka, mliečnych výrobkov, resp. produktov. Možnosť financovania propagácie mlieka a mliečnych výrobkov prostredníctvom výnosov z propagačného poplatku vyplýva z ods. 92 úvodnej časti nariadenia č. 1234/2007, podľa ktorého ak členský štát chce na svojom území podporovať opatrenia na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov v Spoločenstve, malo by sa zaviesť ustanovenie o možnosti financovať takéto opatrenia z výnosov propagačného poplatku uloženého výrobcom mlieka na vnútroštátnej úrovni. Podľa čl. 9 ods. 2 posledná veta Nariadenia Rady (ES) č. 2826/2000 o informačných a propagačných činnostiach pre poľnohospodárske výrobky na vnútornom trhu (ďalej len „nariadenie č. 2826/2000“) platby realizované členskými štátmi a/alebo obchodnými alebo medziobchodnými organizáciami môžu pochádzať z poplatkov obdobných daniam.

74. Financovanie programov na propagáciu a reklamnú činnosť môže byť teda založené na propagačných poplatkoch výrobcov mlieka obdobných daniam. Týmto je podľa dovolacieho súdu daný verejnoprávny účel propagačného poplatku, z čoho vyplýva, že pri ustanovení povinnosti platiť propagačný poplatok nečlenovi záujmového združenia podnikateľov odvetvovou dohodou musia byť splnené ústavnoprávne podmienky na uloženie povinnosti (resp. uloženie povinnosti platiť poplatok). Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky povinnosti je možné ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd. Podľa čl. 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Zo základných zásad právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky taktiež požiadavka, že daňová a poplatková povinnosť má byť vymedzená jasne a určito (porovnaj I. ÚS 464/2010).

75. S poukazom na citované ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky je teda potrebné, aby povinnosť nečlena záujmového združenia podnikateľov, ktoré uzatvorilo odvetvovú dohodu, platiť propagačný poplatok bola daná zákonom alebo na základe zákona a taktiež je nevyhnutné v pochybnostiach o tom, či takáto povinnosť bola daná, zohľadniť, že výklad zákonov ukladajúcich fyzickým a právnickým osobám daňové a poplatkové povinnosti musí byť z povahy vecí vždy reštriktívny a v pochybnostiach má prednosť taká interpretácia, ktoré je z pohľadu daňou, či poplatkom zaťaženej osoby výhodnejšia (II. ÚS 362/2019, I. ÚS 688/2016). Najvyšší súd sa preto ďalej zaoberal tým, či povinnosť nákupcu mlieka (nečlena záujmového združenia podnikateľov) platiť propagačný poplatok podľa odvetvovej dohody bola s prihliadnutím na ústavnoprávne podmienky ukladania povinností, resp. povinnosti platiť poplatky v období účinnosti zákona č. 274/2006 Z. z. daná zákonom alebo na základe zákona, resp. na základe iného právneho predpisu vyššej právnej sily (napr. nariadenia EÚ).

76. Podľa čl. 39 nariadenia č. 1255/1999 bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie článkov 87, 88 a 89 zmluvy, môže členský štát s cieľom financovania opatrení na podporu spotreby v spoločenstve, rozširovania trhov pre mlieko a mliečne výrobky a zlepšovania kvality vyrubiť svojim výrobcom mlieka propagačný poplatok, zodpovedajúci objemu predaja mlieka alebo mliečnych ekvivalentov.

77. Podľa čl. 183 nariadenia č. 1234/2007 bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie článkov 87, 88 a 89 zmluvy, ako sa ustanovuje v článku 180 tohto nariadenia, môže členský štát s cieľom financovania opatrení na podporu spotreby v Spoločenstve, na rozširovanie trhov s mliekom a mliečnymi výrobkami a na zlepšovanie kvality uložiť svojim výrobcom mlieka poplatok za podporu v závislosti od množstva mlieka alebo ekvivalentu mlieka uvedeného na trh.

78. Podľa vety prvej a druhej čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, na účely výkonu právomocí Únie inštitúcie prijímajú nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Nariadenie má všeobecnú platnosť. Je záväzný vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch.

79. Dovolací súd dáva do pozornosti, že napriek všeobecne stanovenej priamej uplatniteľnosti nariadení v členských štátoch, niektoré ustanovenia nariadení si vyžadujú prijatie vykonávacích predpisov zo strany členských štátov (porovnaj rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 11. januára 2001, Monte Arcosu, vo veci C-403/98). Prijatie vykonávacích predpisov závisí od miery určitosti dotknutého ustanovenia, teda či je z jeho obsahu možné abstrahovať konkrétnu povinnosť. S poukazom na citované znenie čl. 39 nariadenia č. 1255/1999 a čl. 183 nariadenia č. 1234/2007 je zjavné, že ide o ustanovenia, ktoré vyžadujú pre vznik poplatkovej povinnosti ďalšiu aktivitu členského štátu v podobe prijatia vykonávacieho predpisu. Z formulácie môže členský štát navyše vyplývať, že v oboch prípadoch ide o dispozitívne ustanovenia, ktoré členským štátom dávajú na výber, či sa rozhodnú poplatkovú povinnosť vykonávacím predpisom zaviesť.

80. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd uzatvára, že z citovaných nariadení nemožno vyvodit' povinnosť nákupcov mlieka (nečlenov záujmového združenia podnikateľov) platiť poplatok za podporu spotreby a odbytu mlieka, keďže čl. 39 nariadenia č. 1255/1999 a čl. 183 nariadenia č. 1234/2007 sú splnomocňujúcimi a dispozitívnymi ustanoveniami, ktoré zjavne neukladajú priamo aplikovateľnú povinnosť platiť predmetný poplatok, iba upravujú možnosť (nie však povinnosť) členského štátu vykonávacím predpisom k nariadeniu takýto poplatok zaviesť. Povinnosť platiť propagačný poplatok by mohla byť daná len za predpokladu, že by členský štát vykonávacím predpisom k nariadeniu s právnou silou zákona (s poukazom na verejnoprávny poplatkový charakter propagačného poplatku) upravil povinnosť platiť propagačný poplatok alebo výslovne umožnil, aby na základe zákona bola iným právnym predpisom s nižšou právnou silou (alebo odvetvovou dohodou) upravená poplatková povinnosť za účelom propagácie spotreby mlieka a mliečnych výrobkov. Najvyšší súd sa preto ďalej v tomto dovolacom konaní zaoberal tým, či v rozhodujúcom období do 30. novembra 2009 bola v Slovenskej republike zákonom uložená alebo na základe zákona mohla byť uložená povinnosť platiť propagačný poplatok nečlenom záujmového združenia podnikateľov, ktoré uzatvorilo odvetvovú dohodu ako reprezentant podnikateľov v dotknutom sektore.

81. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 274/2006 Z. z. účelom organizovania trhu s výrobkami je minimalizovať akékoľvek negatívne dôsledky zmien na trhu s výrobkami a zabezpečiť plynulé zásobovanie a dodávanie výrobkov spotrebiteľom pomocou systému ekonomických, obchodných a administratívnych nástrojov určených pre jednotlivé druhy výrobkov (ďalej len „opatrenia“). Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 274/2006 Z. z. na organizovanie trhu s výrobkami možno podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov použiť opatrenia a) cenové, b) intervenčné, c) regulačné, d) kompenzačné. Podľa § 10 ods. 3 zákona č. 274/2006 Z. z. účastník trhu je povinný poskytnúť platobnej agentúre údaje o cenách, výrobe, množstvách a predaji vybraných poľnohospodárskych výrobkov a potravinárskych výrobkov.

82. Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 274/2006 Z. z. uplatňovanie niektorých opatrení na organizovanie trhu

možno podmieniť uzatvorením písomnej odvetvovej dohody medzi združeniami podnikateľov. Odvetvová dohoda je záväzná na uzatvorenie zmluvy medzi kupujúcimi a predávajúcimi daného druhu výrobku. Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 274/2006 Z. z. odvetvová dohoda podľa odseku 1 uzavretá medzi orgánmi záujmovej samosprávy podnikateľov upravuje všeobecné podmienky nákupu, najmä druh výrobku, odrodu, kvalitu a množstvo, termíny dodávok, prevzatia výrobkov a platobných podmienok medzi združeniami podnikateľov, ktorí v rámci vzájomného obchodného vzťahu podnikajú v rôznych oblastiach výrobného reťazca. Podľa § 11 ods. 3 zákona č. 274/2006 Z. z. ak nedôjde k uzatvoreniu odvetvovej dohody, za odvetvovú dohodu sa považuje dohoda existujúca pred uzatvorením zmluvy medzi kupujúcimi a predávajúcimi za podmienky, že k tejto dohode pristúpili predávajúci, ktorých dodávky predstavujú najmenej 60 % celkového množstva dodávok určených pre kupujúcich.

83. Právnu úpravu podľa zákona č. 274/2006 Z. z. nahradila od 1. januára 2008 ďalej citovaná právna úprava zákona č. 543/2007 Z. z. Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 543/2007 Z. z. uplatňovanie niektorých opatrení na organizovanie trhu možno podmieniť uzatvorením písomnej odvetvovej dohody medzi združeniami podnikateľov. Odvetvová dohoda je záväzná na uzatvorenie zmluvy medzi kupujúcimi a predávajúcimi daného druhu výrobku. Podľa § 13 ods. 2 zákona č. 543/2007 Z. z., odvetvová dohoda podľa odseku 1 uzatvorená medzi orgánmi záujmovej samosprávy podnikateľov upravuje všeobecné podmienky nákupu, najmä druh výrobku, odrodu, kvalitu a množstvo, termíny dodávok, prevzatia výrobkov a platobných podmienok medzi združeniami podnikateľov, ktorí v rámci vzájomného obchodného vzťahu podnikajú v rôznych oblastiach výrobného reťazca. Podľa § 13 ods. 3 zákona č. 543/2007 Z. z. ak nedôjde k uzatvoreniu odvetvovej dohody, za odvetvovú dohodu sa považuje dohoda existujúca pred uzatvorením zmluvy medzi kupujúcimi a predávajúcimi za podmienky, že k tejto dohode pristúpili predávajúci, ktorých dodávky predstavujú najmenej 60 % celkového množstva dodávok určených pre kupujúcich.

84. Najvyšší súd vychádzajúc z vyššie citovaných ustanovení konštatuje, že tieto neobsahujú právny termín propagačný poplatok, resp. poplatok za podporu spotreby a odbytu mlieka. Tieto ustanovenia nespomínajú ani žiadnu formu poplatkovej povinnosti a tiež neobsahujú ani legislatívny odkaz na nariadenie č. 1255/1999 alebo nariadenie č. 1234/2007, z čoho by bolo možné vyvodiť, že citovaná právna úprava je vykonávacím predpisom vo vzťahu k týmto nariadeniam. S poukazom na právne záväzný názor ústavného súdu dovolací súd vyslovuje, že vnútroštátny právny poriadok v relevantnom období do 30. novembra 2009 zohľadňujúc citované časti zákona č. 274/2006 Z. z. a zákona č. 543/2007 Z. z. v znení účinnom do 30. novembra 2009 zjavne neupravoval dostatočne jasne a určito povinnosť nákupcu mlieka (nečlena záujmového združenia podnikateľov) platiť propagačný poplatok a ani neobsahoval žiadne ustanovenie, na ktorého základe by bola daná možnosť odvetvovou dohodou ustanoviť povinnosť pre takéhoto nákupcu mlieka platiť propagačný poplatok.

85. Nad rámec uvedeného dovolací súd dodáva, že s účinnosťou od 1. decembra 2009 bol prijatý zákon č. 601/2008 Z. z. ktorým sa mení zákon č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka a o zmene doplnení niektorých zákonov. Novelizáciou bolo do zákona č. 543/2007 Z. z. doplnené ustanovenie § 13 ods. 4, podľa ktorého ak je stranou odvetvovej dohody štát zastúpený ministerstvom, možno určiť pre všetkých účastníkov trhu poplatok podľa osobitného predpisu (čl. 183 Nariadenia rady ES č. 1234/2007 v platnom znení). Dovolací súd k tomu pre úplnosť uvádza, že jasná a určitá možnosť na základe zákona (§ 13 ods. 4 zákona č. 543/2007 Z. z.) uložiť odvetvovou dohodou povinnosť platiť propagačný poplatok všetkým účastníkom trhu s mliekom (aj nečlenom záujmového združenia podnikateľom) bola daná až s účinnosťou od 1. decembra 2009. Keďže v prejednáwanej veci sa žalovaný nárok, ako aj právna otázka žalovaného, týka len povinnosti platiť propagačný poplatok v období do 30. novembra 2009, dovolací súd uzatvára, že v súlade so základnými princípmi uplatňovania časových účinkov právnych noriem nemožno pri právnom posudzovaní zákonného základu žalovanej povinnosti platiť propagačný poplatok na základe odvetvovej dohody prihliadať na neskoršiu právnu úpravu.

86. Najvyšší súd s poukazom na vyššie uvedené sumarizuje, že vyriešenie v dovolacom konaní nastolenej právnej otázky súdmi nižších inštancií spôsobom, kedy nezohľadnili neexistenciu relevantného

zákonného základu pre uloženie povinnosti platiť propagačný poplatok odvetvovou dohodou do 30. novembra 2009 a napriek tomu konštatovali povinnosť nákupcu mlieka, ktorý nebol členom záujmového združenia podnikateľov, platiť odvetvovou dohodou upravený propagačný poplatok, predstavuje nesprávne právne posúdenie veci. Dovolanie žalovaného je preto vo vymedzenom rozsahu nielen prípustné (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), ale aj dôvodné (§ 432 ods. 1 CSP).

87. Dovolací súd žalovaným napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-696 zo dňa 22. augusta 2019 v doposiaľ nezrušenej časti prvého výroku potvrdzujúcej rozsudok Okresného súdu Kežmarok, č. k. 8Cb/26/2013-492 zo dňa 29. júna 2018 týkajúcej sa istiny žalovanej pohľadávky a v časti prvého výroku potvrdzujúcej výrok súdu prvej inštancie o trovách konania zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 CSP).

88. Vzhľadom na skutočnosť, že v dôsledku okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, ktorou bola zmenená okrem iných aj funkčná príslušnosť odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch, je od 1. júna 2023 daná podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP v spojení s § 22 písm. e) CSP a § 3 ods. 5 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších právnych predpisov funkčná príslušnosť Krajského súdu v Košiciach ako jedného zo súdov výhradne špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávných sporoch všetkými súdmi prvej inštancie vo vlastnom obvode, dovolací súd vrátil vec na ďalšie konanie Krajskému súdu v Košiciach.

89. Dovolací súd zároveň zrušil aj obsahovo nadväzujúci výrok III. rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/88/2023-958 zo dňa 21. mája 2024, ktorým bolo s konečnou platnosťou rozhodnuté o náhrade trov odvolacieho konania, keďže v danom prípade nebol viazaný rozsahom podaného mimoriadneho opravného prostriedku s poukazom na § 439 písm. a) CSP. V prípade závislosti výrokov môže dovolací súd prejednať závislý výrok aj bez toho, aby bol dovolateľom napadnutý. Judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2004) sa ustálila na tom, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci. Výrok III. rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/88/2023-958 zo dňa 21. mája 2024 o trovách odvolacieho konania zjavne nadväzoval na týmto rozhodnutím zrušené časti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018. Po vrátení veci bude preto úlohou súdov nižších inštancií posúdiť nárok na náhradu trov odvolacieho konania a opätovne rozhodnúť o tomto nároku s konečnou platnosťou.

90. Najvyšší súd zrušil tiež uznesenie Okresného súdu Poprad, č. k. KK-8Cb/26/2013-1002 zo dňa 30. septembra 2024, ktorým bolo rozhodnuté o výške trov konania. Vydanie uznesenia o výške trov konania totiž v rozhodovanom prípade bolo jednostranne závislé od existencie rozhodnutia o priznaní nároku na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania, pričom zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach uznesením dovolacieho súdu stratilo uznesenie Okresného súdu Poprad o výške trov konania svoj podklad.

91. Podľa § 453 ods. 3 CSP o trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie alebo odvolací súd v konečnom rozhodnutí.

92. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP).

K dovolaniu žalovaného proti rozsudku
Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/88/2023-958

93. Najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, zastúpený podľa § 429 ods. 1 CSP najskôr skúmal, či dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu podala oprávnená

osoba.

94. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať len osoba, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané.

95. Po nahliadnutí do dovolania žalovaného dovolací súd konštatuje, že žalovaný napadol rozsudok Krajského súdu v Košiciach vo veci samej, ktorým Krajský súd v Košiciach, ako súd odvolací, zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti prvého výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť príslušenstvo pohľadávky na úrokoch z omeškania tak, že žalobu v tejto časti zamietol a dožadoval sa, aby dovolací súd v dovolacom konaní zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, aby žalobu ako celok zamietol. Z podaného dovolania teda vyplýva, že dovolať sa podaným dovolaním domáha, aby dovolací súd v rozsahu výroku týkajúceho sa príslušenstva uplatnenej pohľadávky rozhodol totožne ako odvolací súd z dôvodu, že nesúhlasí s dôvodmi, na ktorých je rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej založený.

96. Dovolací súd pripomína, že len nesúhlasom strany sporu s dôvodmi rozhodnutia nemožno s poukazom na § 423 CSP odôvodniť prípustnosť dovolania. Pokiaľ bolo meritórnym rozhodnutím rozhodnuté v súlade s návrhom strany sporu, len na základe nesúhlasu tejto strany sporu s odôvodnením napadnutého rozsudku, nemožno konštatovať, že by bol rozsudok vydaný v neprospech tejto strany sporu. Ak teda inými slovami výrok napadnutého rozhodnutia korešponduje so záujmami strany sporu a táto strana sporu nesúhlasí len s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, nesúlad právnych názorov strany sporu a súdu nižšej inštancie, ktorý sa neodzrkadlil vo výroku meritórneho rozhodnutia, nezakladá takú okolnosť, na základe ktorej by bolo možné konštatovať, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané v neprospech strany sporu. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd zamerajúc sa na obsah spisu uzatvára, že napadnuté meritórne rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané v prospech žalovaného, ktorý sa zamietnutia žaloby v časti žalovaného príslušenstva domáhal. Žalovaný nie je oprávnenou osobou na podanie dovolania proti napadnutému rozsudku v súlade s § 424 CSP a najvyšší súd preto dovolanie žalobcu s poukazom na § 447 písm. b) odmietol.

97. Nad rámec uvedeného najvyšší súd dáva do pozornosti, že prípustnosť dovolania nemožno odvodiť ani od rozhodnutia odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie odvolacieho konania (výrok I. napadnutého rozsudku). Rozhodnutie o zamietnutí návrhu strany sporu na prerušenie odvolacieho konania má povahu uznesenia (i napriek tomu, že formálne je súčasťou rozsudku) a je možné ho z formálneho hľadiska považovať za rozhodnutie odvolacieho súdu, avšak pre účely posúdenia prípustnosti dovolania, ho nemožno považovať za rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ani rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, nakoľko ide o procesné rozhodnutie, ktoré predchádza konečnému vyriešeniu sporu. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že v súlade s § 162 ods. 3 CSP súd rozhodne o zamietnutí návrhu na prerušenie konania spolu s rozhodnutím vo veci samej.

98. Najvyšší súd pripúšťa, že nesplnenie podmienok pre rozhodnutie o zamietnutí návrhu strany sporu na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) CSP môže byť za určitých podmienok posúdené ako nesprávny procesný postup alebo nesprávne právne posúdenie veci, avšak to nič nemení na skutočnosti, že k prieskumu rozhodnutia súdu nižšej inštancie z hľadiska označených dovolacích dôvodov možno v dovolacom konaní pristúpiť len v prípade, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou s osobitným poukazom na § 424 CSP. To, či bolo dovolanie podané v prospech alebo neprospech strany sporu, sa hodnotí vždy podľa obsahu rozhodnutia, voči ktorému je dovolanie formálne prípustné (rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí alebo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie). Preto pokiaľ bolo rozhodnutie odvolacieho súdu, voči ktorému je dovolanie formálne prípustné podľa § 420 alebo § 421 CSP, vydané v prospech strany sporu, ktorá podala dovolanie, splnenie podmienky podľa § 424 CSP nemožno odvodiť len s poukazom na procesné rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré bolo vydané v neprospech tejto strany sporu.

99. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že prípustnosťou a dôvodnosťou podaného dovolania voči výroku III. napadnutého rozsudku o trovách odvolacieho konania sa nezaoberal, nakoľko tento výrok zrušil ako obsahovo nadväzujúci na rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 1Cob/72/2018-620 zo dňa 11. decembra 2018 a po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou súdov nižších inštancií opätovne posúdiť nárok na náhradu trov odvolacieho konania a rozhodnúť o tomto nároku s konečnou platnosťou.

100. Z dôvodu odmietnutia dovolania žalovaného podľa § 447 písm. b) CSP proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Cob/88/2023-958 zo dňa 21. mája 2024, najvyšší súd v tejto časti konania rozhodol o trovách dovolacieho konania žalobcu v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalobcovi v časti konania o zaplatenie príslušenstva pohľadávky žiadne trovy konania nevznikli, najvyšší súd žalobcovi nárok na náhradu trov konania v tejto časti nepriznal.

101. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.